

gyermek védelmének garantálására az erőszak, kizsákmányolás és durva bánásmód minden formájával szemben;

2.2. ösztönözzék az illetékes nemzeti hatóságokat, hogy biztosítsák a gyermekek bántalmazásának megelőzésével, feltárással és üldözésével kapcsolatos információk és tájékoztatók gyermekek és felnőttek széles körének történő eljuttatását, és hangsúlyozzák a gyermekekkel foglalkozó szakemberek részére ez ügyben nyújtott speciális képzés fontosságát;

2.3. ösztönözzék a nemzeti, európai és nemzetközi szintű partnerségeket és együttműködést a gyermekek védelmét szolgáló hatékony eszközrendszer – például az elszenvedett erőszak különböző formáinak és azok áldozatainak nyilvántartását lehetővé tevő központi adatbank – alkalmazására, a gyermekek kizsákmányolására szakosodott hálózatok leleplezésére és hatástalanítására, valamint megfelelő és hatékony bünyügyi igazságszolgáltatási rendszer felállítására;

2.4. dolgozzanak ki megfelelő anyagi és humán erőforrásokkal támogatott cselekvési terveket a gyermekekkel szembeni erőszak, kizsákmányolás és durva bánásmód minden formájának felszámolására.

3. Emellett a Közgyűlés arra biztatja a Miniszteri Bizottságot, hogy utasítsa illetékes kormánybizottságait, különösen a Parlamenti Közgyűléssel szorosan együttműködő Európai Jogi Együttműködési Bizottságot (CDCJ), hogy készítsen egy egyez-

mény-tervezetet azzal a céllal, hogy a gyermekek részére széles körű, hatékony védelmet nyújtson az erőszak, a kizsákmányolás és a durva bánásmód minden formájával szemben, valamint egy olyan jogszabály-mintát az említett egyezmény-tervezet átültetésére, amely minden tagállamban alkalmazható lenne, és különösen olyan fogalmakat határozná meg, amelyek megfelelnek a gyermekek elsőrendű érdekeinek, összhangban állnak a gyermekek ellen elkövetett bűncselekmények büntetőjogi definícióival, és átfogó védelmet igyekeznek nyújtani a testi és lelki épség mindenfajta megsértésével szemben, bármilyen okból és formában történjen is.

4. A Közgyűlés felkéri a Miniszteri Bizottságot, hogy utasítsa a megfelelő kormánybizottságokat arra, hogy javasoljanak olyan intézkedéseket, amelyekkel megkönnyítik és optimalizálják a gyermekek számára az Európa Tanács érvényben lévő jogi okmányokban, különösen az Emberi Jogokról szóló Egyezményben (5. sz. ETS) és a módosított Európai Szociális Chartában (163. sz. ETS) rájuk ruházott jogok fenntartását célzó fellebbezési és panasztételi eljárások igénybevételét.

5. A Közgyűlés felhívja a Miniszteri Bizottságot, hogy találja meg a módját és eszközeit annak, hogy a gyermekek a lehetőségekhez mérten részt vehessenek az ezen ajánlásnak megfelelően elvégzett munkában.

1849/2008. sz. ajánlás

■ A DEMOKRÁCIA KULTÚRÁJA ÉS AZ EMBERI JOGOK ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK TANÁROK KÉPZÉSÉVEL TÖRTÉNŐ ELŐSEGÍTÉSÉRE

1. Az Európa Tanács különleges fontosságot tulajdonít a demokrácia megtanulásának. Küldetésével és alapértékeivel összhangban támogatja, és úgy tekinti az oktatást, a kultúrát és a tudományt, mint az európai társadalom pilléreit az új kihívások és helyzetek olyan időszakában, amikor együttműködésre és közös erőfeszítésekre van szükség.

2. A tagállamok régóta elismerik, hogy a demokráciát és az emberi jogokat tanulni kell, és, hogy a tanárok alapvető szerepet játszanak ebben.

3. Az Európa Tanács állam- és kormányfőinek 3. csúcstalálkozóján (Varsó, 2005. május 25.) elfogadott cselekvési terv és az Európai Oktatási Miniszterek Állandó Konferenciája 22. ülészakán (Isztambul, május 27.) ajánlásai felhívják az Európa Tanácsot, hogy fokozza tevékenységét a tanárok képzésének terén. Nemrégiben a Parlamenti Közgyűlés elfogadta az Európa oktatásáról szóló 1682/2004. sz.¹ és az európai emberi jogok és demokrácia helyzetéről szóló 1791/2008. sz. ajánlást, amelyek felszólítják az Európa Tanácsot, hogy fogadjon el egy politikai keretdokumentumot az emberi jogok és a demokratikus polgár-

jogok oktatásáról. Ennek a keretdokumentumnak többek között a tanárok képzésének kérdésével kell foglalkoznia.

4. A Közgyűlés erőteljesen támogatja az Európa Tanács által az említett ajánlások nyomán követése céljából szervezett tevékenységeket. Nagy érdeklődéssel fogadja a norvég hatóságok kezdeményezését a kultúrák közötti megértés, emberi jogok és demokratikus polgárjogok oktatása céljából létrehozandó európai erőforrás központra, amelynek egyik fő célkitűzése az ezen a területen működő tanárok és pedagógusok képzése lesz.

5. A Közgyűlés azt ajánlja a Miniszteri Tanácsnak, hogy szólítsa fel a tagállamok kormányait és megfelelő hatóságait arra, hogy nagy mértékben vegyék figyelembe az Európa Tanács e téren meglévő tapasztalatait és szakértelmét. Különösen:

5.1. a gyermekek demokratikus társadalomban való életre történő felkészítését az általános iskolai és középiskolai oktatáspolitikai általános céljaként ismerjék el;

5.2. a demokratikus kultúra és az emberi jogok érvényesítéséhez szükséges ismereteket az osztályteremben vegyék bele a tanárok minden tantárgy oktatásának tananyagába;

5.3. a tanárok képzése tekintetében segítsék elő az egész életet át tartó tanulás perspektíváját, hogy a tanárok képesek le-

¹ <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/tao4/EREC1682.htm>

gyenek alkalmazkodni a gyorsan változó demokratikus társadalmak igényeihez;

5.4. támogassák és segítsék a tanárok demokrácia megtanulása területén történő képzésére irányuló alapvető kezdeményezéseket.

6. A Közgyűlés továbbá azt ajánlja a Miniszteri Tanácsnak, hogy:

6.1. ismerje el a tanárok és egyéb oktatással foglalkozó szakemberek mint az emberi jogok és a demokrácia kultúrája érvényesítése fontos szereplőinek szerepét.

6.2. megújult támogatását fejezze ki az Európa Tanács „Pestalozzi” című², szakembereknek szóló oktatási programjához;

6.3. ösztönözze az Európa Tanács által kifejlesztett, tanárok oktatására szolgáló gyakorlati eszközök széles körű elterjesztését a demokratikus szabadságjogok és az emberi jogok oktatása területén;

6.4. támogassa az Európa Tanács demokratikus szabadságjogok és emberi jogok oktatására vonatkozó megfelelő politikai keretdokumentum kidolgozását.

² http://www.tpf.hu/pages/content/index.php?page_id=55

1864/2009. sz. ajánlás¹ a gyermekek őket érintő kérdésekben való részvételének támogatásáról

1. A Parlamenti Közgyűlés úgy véli, hogy az egyének életét és azon településeket érintő döntésekben való részvétel folyamata, ahol élnek, a demokrácia megteremtésének és mérésének eszköze egy adott országban; a részvétel az állampolgárok alapvető joga, a gyermekek pedig állampolgárok.

2. A gyermekek jogairól szóló ENSZ egyezmény (12. cikk) és az Európa Tanács egyes dokumentumai, például a gyermekek jogainak gyakorlásáról szóló Európai Konvenció (160. sz. ETS) elismeri a gyermekek részvételhez való jogát. A Közgyűlés sürgető feladatának tekinti, hogy felhívja mindazok figyelmét, akik gyermekekkel együtt élnek és gyermekekkel foglalkoznak, valamint akik gyermekeket érintő döntéseket hoznak az ENSZ egyezmény 12. cikkében megfogalmazott kettős követelményre, mely egyezményt valamennyi tagállam ratifikált.

3. Az említett 12. cikk értelmében, ha olyan határozatot hoznak, amely gyermeket érint, akkor a gyermek korától, nemétől, vallásától, társadalmi státuszától vagy helyzetétől függetlenül meg kell ismerni annak véleményét, kívánságát és érzéseit. A 12. cikk minden gyermekre vonatkozó általános elvet határoz meg, beleértve a fogyatékossgal élő gyermekeket is, és előírja a fent említett egyezményben foglalt valamennyi jog végrehajtását.

4. Amikor gyermeket érintő határozatot hoznak, megfelelően figyelembe kell venni az adott gyermek véleményét, kívánságait és érzéseit, kellő tekintettel annak korára és érettségi fokára. A kort és az érettséget együttesen kell figyelembe venni, és e két tényező nem vonatkozik kizárólag a gyermek szellemi képességére. Ugyanilyen fontos az, hogy a gyermekek miként

fejezik ki érzéseiket, továbbá személyiségük fejlődése, kialakuló képességeik, valamint a különféle érzelmek és lehetőségek kifejtésének képessége.

5. A Közgyűlés felszólít minden döntéshozót, hogy vegyék komolyan a gyermekek, így a kisgyermekek véleményét, kívánságait és érzéseit is. Az, hogy milyen mértékben tud a gyermek befolyást gyakorolni a döntési folyamatra, annak korától és érettségétől függ. A részvételnek mindenkor relevánsnak és önkéntesnek kell lennie, és azt meg kell könnyíteni. A felnőttek kötelessége, hogy ne tegyék ki a gyermekeket kockázatoknak, és ne terheljék túl őket olyan feladatokkal, amelyeket nem képesek elvégezni. A gyermekek páratlan ismeretekkel rendelkeznek saját életükkel, szükségleteikkel és gondjaikkal kapcsolatban. A Közgyűlés meg van győződve arról, hogy a részvétel minden őket érintő döntés fő tényezője.

6. A Közgyűlés tudomásul veszi, hogy a részvétellel kapcsolatos vitát nemcsak annak biztosítása váltja ki, hogy a felnőttek meghallgassák a gyermekeket, de figyelembe is veszik a gyermekek által kifejtett nézeteket és véleményeket, és azoknak megfelelően cselekszenek is: a hangsúlyt manapság arra fektetik, hogy a gyermekek feltehetően képesek a hatékony cselekvésre. Biztosítani kell azt, hogy amit ők mondanak vagy tesznek, az számukra pozitív változásokhoz vezet.

7. Ezért a gyermekekre hallgatni kell, és lehetővé kell tenni számukra, hogy minden területen – különösen a családi életben, az egészségügyi ellátásban, a témák és eljárások alkalmazásában, az oktatásban, a közösségi életben, az igazság biztosításában és az igazságszolgáltatásban – részt vegyenek a döntések meghozatalában. További erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy a gyermekek a tisztelet, bizalom és kölcsönös megértés légkörében, szabadon fejthessék ki véleményüket az igazságügyi és államigazgatási eljárások során. A gyermekek értelmes részvételének támogatásakor külön figyelmet kell fordítani arra, hogy ne tegyék ki őket semmiféle kockázatnak, és semmi-

¹ A Közgyűlés megbízásából működő Állandó Bizottság által 2009. március 13-án elfogadott szöveg (lásd Doc 11615, a Szociális, Egészségügyi Családi Ügyek Bizottsága, előadó Cliveti asszony, <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/WorkingDocs/Doco8/EDOC11615.htm>)